

Un român în istoria radioului?

Geniul inventiv al poporului român, exprimat inclusiv în domeniul tehnic, este binecunoscut, dar nu întotdeauna recunoscut și apreciat ca atare. Se cunosc contribuțiile românilor la dezvoltarea științei și tehnicii mondiale. Putem să amintim de descoperiri în domeniul: aviației (Traian Vuia, Aurel Vlaicu, Henri Coandă), mecanicii (George Constantinescu, Aurel Persu), electrotehnicii (Constantin Budeanu) etc.

Dar în domeniul radioului? Se pare că niciun român nu și-a înscris numele lângă fondatorii acestei adevărate revoluții. Totuși, apare un nume și anume într-un punct crucial al istoriei radioului. Este vorba de inventatorul coherorului, pe numele său Temistocle Calezcchi-Onesti.

În ultimul deceniu al secolului al XIX-lea, nivelul de dezvoltare al tehnicii era „copt” pentru realizarea primei transmisiuni fără fir, adică a primei transmisiuni radio. Existența undelor electromagnetice, a undelor radio, fusese demonstrată teoretic (de către James Clerk Maxwell în 1865) și practic (de către Heinrich Hertz în 1888). Experiențele lui Hertz au relevat posibilitatea transmiterii informațiilor fără suport fizic, dar numai pe distanțe infime, câțiva metri.

Coherorul a fost componenta esențială pe baza căreia Marconi a inventat primul aparat de radio din lume, în anul 1895. Acest dispozitiv era de fapt un senzor foarte sensibil de unde electromagnetice. Astfel a fost posibilă realizarea principalei proprietăți a unui aparat de radio, respectiv transmiterea informațiilor fără fir și la mare distanță.

Coherorul este alcătuit dintr-un tub de sticlă în care se află un amestec de pilitură de nichel și argint cu urme de mercur. Acest amestec are, în mod normal, proprietățile unui material izolator; însă, în prezența undelor electromagnetice, amestecul devine conductor.

Chiar dacă Temistocle Calezcchi-Onesti s-a născut și a trăit în Italia, etimologia numelui său trădează o origine de pe meleaguri moldovene, mai ales particula „Onesti”, care poate fi citită fără probleme „Onești”. Această particulă, trebuie remarcat, inventatorul a păstrat-o până la moarte.

Temistocle Calezcchi-Onesti s-a născut în anul 1853, în localitatea Lapedona și a murit în anul 1922 la Monterubbiano. Laureat în științe fizice și matematice al Universității din Pisa, savantul a fost, pe rând, profesor de fizică la Institutul Tehnic din L'Aquila, liceul *Annibal Caro* din Fermo, liceul *Beccarla* din Milano. A studiat probleme de meteorologie și geodinamică și s-a implicat în realizarea sistemului, modern pentru acea vreme, de iluminare electrică a localității Fermo.

